

2. Guan B. Oscar Wilde's Aestheticism. Journal of Arts and Humanities. Vol. 7. Iss. 2. 2018. Pp. 24-32. URL: https://www.researchgate.net/publication/324812726_Oscar_Wilde's_Aestheticism

3. Wilde O. An ideal husband. URL: <https://www.gutenberg.org/files/885/885-h/885-h.htm>

4. Wilde O. Selected letters / Ed. Rupert Hart-Davis. Oxford University Press, 1979. P. 116. URL: <https://archive.org/details/selectedletterso0000wild/page/116/mode/2up?view=theater>

5. Wilde O. The Picture of Dorian Gray. URL: <https://www.gutenberg.org/files/174/174-h/174-h.htm>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-44>

Коваль О. Г.

студент групи 534М спеціальності

*«Історії та археологія» факультету політичних наук,
Чорноморський національний університет імені Петра Могили*

**СЛИСАВЕТГРАДСЬКА МІСЬКА УПРАВА: КОНФЛІКТ
МІСЬКОГО ХІМІКА К. БЕЛІНСЬКОГО З ФЕЛЬДШЕРОМ
В. МАЄВСЬКИМ ЛІТОМ 1903 РОКУ**

Історія людства – це історія взаємовідносин між людьми, народами, націями, державами, цивілізаціями. Фізичне та психологічне здоров'я, віддача від роботи на більшість відсотків завжди залежала від взаєморозуміння, відносин, відношення між різними людьми в колективі, на робочому місці. Звичайно, не була винятком, і Єлисаветградська міська управа. Влітку 1903 року в ній розгорівся величезний конфлікт міського хіміка К. Белінського з фельдшером В. Маєвським, який було вирішено в суді.

У середовищі міських службовців на початку липня 1903 року мала місце одна надзвичайно погана подія, в якій можна було побачити прояв розбещеності вдач і відсутність належного керівництва з боку міської управи, яка зобов'язана була регулювати взаємини службовців. Найсумніше, що жертвою обурливої грубості став молодий чоловік з вищою освітою, який порівняно недавно вступив у сім'ю міських службовців. Жертва ця – міський хімік пан Белінський, який обійняв свою посаду у червні 1902 року невдовзі після закінчення ним московського університету. Вже після надрукування у «Міських

Відомостях» першого звіту пана Белінського про діяльність міської санітарної лабораторії стало очевидним, що справа потрапила до рук доброго майстра. На жаль, між санітарним наглядом, в особі лікаря пана Боровського та одного з фельдшерів пана Маєвського, та міським хіміком паном Белінським встановилися погані стосунки, хоча всі ці особи мали б сприяти одна одній для більш успішного виконання однієї загальної задачі підняття санітарного стану міста, винищення фальсифікації та нагляду за доброякісністю продуктів, що продавалися населенню. Пан Белінський, був слухняний лише законам хімії і виходячи з таких що давав свої висновки про ступінь доброякісності товарів, очевидно, не припав до двору, і іноді йому почали «кидати під ноги палиці». Служба все більше набувала характеру важкого випробування, яке довго витримати досить важко для скромної людини, яка бажала знати тільки свою справу і прагнула піти подалі від усіляких підступів. Особливо часті зіткнення відбувалися у пана Белінського з фельдшером Маєвським через недбале ставлення останнього до своїх обов'язків. Недбалість пана Маєвського часто виражалася в неправильних та неточних записах на ордерах, у яких подавалися продукти до міської лабораторії на дослідження. Внаслідок таких недоглядів з боку фельдшера притягувалися до відповідальності іноді не ті особи, у яких було виявлено недоброякісні продукти, а зовсім сторонні. Неодноразові зауваження пана Белінського не могли спонукати пана Маєвського до акуратнішої роботи. Тоді пан Белінський звернувся письмово до санітарного лікаря пана Боровського з проханням вплинути на фельдшера, але пан Боровський замість належного навіювання пану Маєвському прочитав останньому заяву і потім повернув його назад пану Белінському. Звичайно, така явна зневага прямого начальства до офіційного паперу пана Белінського не могла не подіяти підбадьорливо на фельдшера Маєвського. Він відчув під собою твердий ґрунт і перейнявся сміливістю. З'явившись у лабораторію, пан Маєвський почав кричати, лаятись і загрожувати пану Белінському кулаками, не соромлячись присутності працювала в лабораторії провізора m-lle O.M. Плотнікової. Після цього інциденту Белінський почав ще більше уникати зустрічей з паном Маєвським, працюючи тільки в бактеріологічній кімнаті, але той під різними приводами являвся і в цю кімнату. Справа дійшла до того, що пан Белінський почав побоюватися приходити до лабораторії рано, коли ще не було m-lle Плотнікової чи інших осіб. Побоювання пана Белінського, як виявилось, не були марними. 27 травня пан Маєвський з'явився в лабораторію, де, крім Белінського, перебував ще сторож Стрельцов, і затіяв з паном Белінським «розмову» і в результаті завдав хіміки образу дією. Сторож

Стрельцов ніяк не міг просити пана Белінського припинити буяння. Цікава подробиця: коли з'явився пан Маєвський, у лабораторії був якийсь Шліфер, який прийшов за довідкою. Він розмовляв із паном Белінським. Бажаючи усунути зайвого свідка задуманого ним подвигу, пан Маєвський гаркнув на Шліфера: «Ти чого тут? Пішов геть!» Нещасний відвідувач, не бажаючи ще більше роздратувати «начальство», поспішив йти, що й треба було пану Маєвському, який потім без перешкод дав волю рукам. Ця дика сцена сильно вплинула на вразливого сторожа Стрельцова, який плакав і кричав: «Боже мій! Боже мій! Це не служба, а розбій! Бог із нею з лабораторією: і вночі бійся, і вдень бійся. Це ціле смертовбивство».

За цими вигуками бідолашного сторожа можна судити про те, наскільки страшний був у ту хвилину пан Маєвський. Що залишалося робити культурній молодій людині, яка нещодавно ще залишила стіни університету і зовсім нічого не вміла в боксі? Він поспішив був замкнутися в іншій кімнаті і чекати, поки буйний суб'єкт відійде. З того часу пан Белінський, приходячи до лабораторії, замикав свою кімнату, щоб уникнути повторення кулачної розправи та словесних образ. Звісно, за таких умов продовжувати службу було неможливо.

І ось пан Белінський, повідомивши про вищевикладене міське управління, заявив, що залишався на службі лише до 1 вересня 1903 року. Управа доручила була розслідування цієї справи члену управи М.І. Макєєву. Як велося слідство невідомо, але в результаті фельдшеру Маєвському, який, мабуть, користувався особливим покровительством санітарного лікаря пана Боровського, було оголошено застереження на майбутній час. Такий фінал, звичайно, не міг задовольнити пана Белінського, який перебував у постійному очікуванні грубих нападів, і він наважився притягнути свого образника до судової відповідальності. Цю справу мали розглядати в середині липня 1903 року у камері міського судді 3 дільниці пана Лосева. Результатом цієї справи цікавилися не тільки міські службовці, а й усі культурні люди, які до глибини душі були обурені цим проявом диких вдач по відношенню до сумлінної та обізнаної людини, вся вина якої у повазі та підпорядкуванні лише законам хімії та у бажанні внести в діяльність лабораторії порядок та акуратність. З усього було видно, що комусь необхідно було вижити пана Белінського, не розташованого, «живучи з вовками, вити по вовчі» [1].

У камері міського судді пана Лосева в кінці липня розглядалася справа за звинуваченням міським хіміком паном Белінським санітарного фельдшера пана Маєвського в образі дією. Як свідки фігурували виконуючий справами управи М.І. Макєєв, санітарний лікар пан Боровський, провізор пані Плотнікова та сторож лабораторії Стрельцов.

Внаслідок цього суддя засудив пана Маєвського до арешту на 12 днів. Справа, ймовірно, мала бути перенесена до з'їзду [2].

Оголошено на початку серпня 1903 року мотивований вирок у справі про санітарного фельдшера В. Маєвського, який звинувачувався міським хіміком К. Белінським за 131, 135, 138 та 140 статті статуту про покарання. Наведемо з нього кілька цікавих підстав, що роз'яснювали цю справу.

«Ці справи цілком описують взаємні відносини сторін на ґрунті службових відносин. У той час, як К. Белінський, керований бажанням чесно послужити громадській установі, яка закликала його на службу, прагне в цьому сенсі впливати на В. Маєвського і при кожному випадку звертає його увагу на недбале виконання обов'язків служби, – Маєвський дивиться на ці вказівки, як на зазіхання на свої особисті інтереси, і не пропускає жодного випадку, щоб не завдати Белінському ту чи іншу образу. Так пристрасно і чутливо ставитися до справедливих вимог товариша по службі може тільки або людина, яку зачіпають нагальні інтереси, або людина, чужа розумінню тієї користі, в інтересах якої ведеться ця боротьба. Мабуть, що Маєвський не засвоїв собі мети, заради якої діяв Бединський, і всі його розпорядження розумів, як недоречні причіпки. На суді Маєвський намагався зобразити Белінського, як людину грубу, здатну без жодного приводу ображати оточуючих. Так, наприклад, свідок Маєвського Левицький засвідчив, що Белінський, роблячи Маєвському зауваження, говорив: «Ви не розумієте своєї справи», і навіть виганяв його з лабораторії, дозволяючи собі жвирати вираз: «забирайтесь геть!» Це показання слід розглядати разом із показанням Ольги Плотникової, яка категорично засвідчила цілком коректне ставлення Белінського і до Маєвського, і до інших товаришів по службі. За словами цієї свідки, Белінський не дозволяв собі грубості щодо Маєвського навіть і тоді, коли Маєвський загрожував Белінському насильницькими діями та завдавав йому зухвальства. З огляду на це цілком достовірне свідчення є підстава поставитися до свідчення Левицького з крайньою обережністю і розглядати його як товариську послугу. Якщо ж і припустити, що Белінський дозволяв собі вдаватися до крайніх заходів, пропонуючи Маєвському піти, то, ймовірно, цього змушував його сам Маєвський своїми грубостями. Звертаючись до розгляду вчинків, що інкримінуються, слід зупинитися на показаннях провізора Плотникової і сторожа Стрельцова. Плотнікова багато разів була очевидною грубого та зухвалого поведіння Маєвського з Белінським. У її присутності Маєвський завдав Белінському зухвалості, і, підступивши до нього зі стиснутими кулаками, сказав, що він інакше розправився б з Белінським, якби не присутність Плотнікова. За

свідченням Стрельцова, Маєвський завдав образу Белінському, вживши вираз: «що ви мене мучите, Капп!?» На жаль, Стрільцов не дорожить істиною, й у решті його показання не роз'яснює справи. Очевидно, він був присутній при дикій сцені розправи Маєвського з Белінським і чув лайки, які Маєвський вимовив на адресу Белінського, але замовчує звідси, відмовляючись не знанням».

З огляду на ці дані міський суддя пан Лосєв знайшов встановленим звинувачення за 130 та 139 статтею статуту про покарання, тобто образу на словах не в публічному місці та загрозу заподіяти насильницькі дії. Звинувачення ж за 131, 135 та 140 статтею слід визнати не доведеними. За сукупністю провин – арешт на 12 днів [3].

Таким чином, ми бачимо, наскільки різними та, навіть, конфліктними були взаємовідносини між посадовцями в Єлисаветградській міській управі влітку 1903 року міським хіміком К. Белінським та фельдшером В. Маєвським, конфлікт між якими вилився в судовий процес.

Список використаних джерел:

- 1 .Одесские Новости. – 1903. – № 6028, вторник, 15 июля.
2. Там само. – № 6035, пятница, 25 июля.
3. Там само. – № 6043, суббота, 2 августа.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-45>

Кушлакова Н. М.

*доктор історичних наук, доцент,
професор кафедри соціально-гуманітарної підготовки та права,
Західнодонбаський інститут ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія
управління персоналом»*

НАУКОВО-ТЕХНІЧНІ ТОВАРИСТВА І ТЕХНІЧНА ІНТЕЛІГЕНЦІЯ ПРОМИСЛОВИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ: ПРОФЕСІЙНА ТА МІЖКУЛЬТУРНА КОМУНІКАЦІЯ (КІНЕЦЬ ХІХ – ПОЧАТОК ХХ Т.)

Соціально-економічний розвиток держави й значне збільшення технічної інтелігенції південних регіонів Російської імперії сприяли згуртуванню в них інженерної еліти й виникненню низки науково-технічних товариств. Інженери й техніки вступали до лав різних науково-технічних об'єднань, часом обираючи одночасно два, а то й